

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Chrestomathia Targumica

Merx, Adalbert

Berlin, 1888

Genesis XLIX

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10295

Genesis XLIX

e cod. Musei Brit. Or. 2363. Saec XII.

accedit varia lectio Codicis Vratislaviensis anni 1285 = V, Vratislaviensis anni 1235 = M et passim S et edit. Bomberg. 1547.

1 וְקָרָא יַעֲקֹב לְבָנוֹהוּי ¹ וְאָמַר ² אֶתְכַנְשׁוּ רְאֵהוּי לִפְנֵי
 2 יְת ³ דִּי־עָרַע יִתְחַוֵּן בְּסוּף יוֹמָיָא ⁴ אֶתְכַנְשׁוּ וּשְׁמַעוּ בְּנֵי
 3 יַעֲקֹב וְקָבְלוּ אֶלְפָן מִן יִשְׂרָאֵל אַבְרָהָם רֵאשִׁית בְּנֵי
 4 אֶתְהֵי־לִי דְרִישׁ חֲסֵפִי לֶךְ הָיָה הָיָה לְמַסָּב תְּלִיתָה
 5 ⁴ חוֹלְקִין בְּכִירוּתָא כְּהוֹנָתָא וּמְלֻחָתָא ⁶ עַל דְּאֶזְלַת לְקַבֵּיל
 אֶפְסָךְ הָיָה כְּמָיָא ⁷ בְּרָם לֹא אֶהְיֶה־אָה חוֹלֵק יְתִיר לֹא
 8 חֹסֵב אֲרִי עֵלְיָקָתָא בֵּית מִשְׁכְּבֵי אַבְרָם בְּכֵן אֶהְיֶה־לָּהּ
 5 ⁹ לְשִׁירֵי בְנֵי עֵלְיָקָתָא שְׁמַעוּן דְּלִי אֶחָד גְּבוּרִין
 6 גִּבּוּרִין בְּאֶרֶץ חוֹתְמוֹתֵהוּן ¹⁰ עֲבָדוּ גְבוּרָא ¹¹ בְּרִזְהוּן לֹא
 הָיָה נַפְשִׁי ¹² בְּאֶתְכַנְשׁוֹתֵהוּן לְמַהֵךְ לֹא ¹³ נְחִיתִית מִן יַקְוִי
 אֲרִי בְּלִגְזוֹהוּן ¹⁴ קָטְלוּ קָטוּל וּבְרַעוֹתֵהוּן ¹⁵ תִּרְעוּ שׁוּר עֲנָתָה
 7 לִישׁ רְגִזוֹהוּן אֲרִי תִקַּם דְּחֵיבֵתֵהוּן אֲרִי קְשִׁיָּא ¹⁶ אֶפְלִיגְנוּן
 8 בְּיַעֲקֹב ¹⁷ וְאֶבְרָהָם בְּיִשְׂרָאֵל יְהוּדָה אֶת אֲוִיָּתָא וְלֹא

1 V וְאָמַר et sic semper. Sic etiam אָרָא, אָרָו et reliqua
 verba primae Alef. 2 V M וְאֶתְכַנְשׁוּ וְאֶתְכַנְשׁוּ, M vero וְאֶתְכַנְשׁוּ. De hoc
 Qames radicalis secundi in M cf. Genes. 24, 20. 3 V Bmb. דִּי־עָרַע,
 M דִּי־עָרַע. 4 V אֶתְכַנְשׁוּ. 5 V M חֲלָקִין deinde חֲלָקִין. 6 V
 חֲלָקִין, M חֲלָקִין. 7 V M בְּרָם. 8 M חֹסֵב, deinde
 חֹסֵב. 9 V לְשִׁירֵי, Bmb. לְשִׁירֵי, M לְשִׁירֵי. 10 V M עֲבָדוּ, M
 עֲבָדוּ. 11 V M בְּרִזְהוּן et חֲנִית. 12 V וּבְאֶתְכַנְשׁוֹתֵהוּן, M ut cod.
 13 V M נְחִיתִית, Bmb. נְחִיתִית. 14 V קָטְלוּ קָטוּל, M קָטְלוּ קָטוּל. 15 V
 תִּרְעוּ שׁוּר ס', Bmb. תִּרְעוּ שׁוּר. 16 V M אֶפְלִיגְנוּן. 17 V וְאֶבְרָהָם
 וְאֶבְרָהָם, M וְאֶבְרָהָם.

בְּהִיתָהּ בְּךָ יוֹדוֹן ¹ אֶהְךָ יֶדְךָ תִּתְקַם עַל בְּעַלְי דַּבְּכָךְ
² וְתִבְרוֹן סְנֵאךְ יִהוֹן ³ מִחֲזֵרֵי קָדְל קִדְמָךְ ⁴ יִהוֹן מִקְדָּמִין
 לַמִּשְׁאֵל בְּשִׁלְמָךְ בְּנֵי ⁵ אַבְוֶךָ שְׁלֹטוֹן יִהְיֵ בְּשִׁירוֹיָא ⁹
 וּבְסוּפָא ⁶ יִתְרַבָּא מְלַכָּא מִדְּבֵית יְהוּדָה אֲרֵי מוֹדִין קְטָלָא
 בְּרֵי נְפֶשֶׁךְ ⁷ סְלִיקָתָא יְנֹחַ יִשְׂרָי בְּתַקוּם כְּאֲרִיָּא וְכִלְיָתָא
 וְלֵית מְלֹכוֹ ⁸ דְּתוֹעֲזֵעֵנִיהֵי לֹא ⁹ יַעֲדֵי עֲבִיד שְׁלֹטָן מִדְּבֵית ¹⁰
 יְהוּדָה ¹⁰ וְסִפְרָא מִבְּנֵי בְנוֹהֵי עַד עַלְמָא עַד דֵּיִיתֵי מִשִּׁיחָא
 דִּילֵיהֵ הוּא מְלֹכוֹתָא ¹¹ וְלֵיהֵ יִשְׁתַּמְעוֹן עַמְמֵיָא יִסְחָר ¹¹
 יִשְׂרָאֵל לִקְרָתִיהָ עֲמָא ¹² וּבְנוֹן הוּכְלִיָּה יִהוֹן צְדִיקָיָא
 סְחוּר סְחוּר[וֹ] לֵיהֵ ¹³ דְּעַבְדֵי אֲוִרִיתָא בְּאַלְפָן ¹⁴ עֲמִיהָ יִהְיֵ
 אֲרָגוֹן טַב לַבּוֹשִׂיָה ¹⁵ וְכִסּוּתִיהָ ¹⁶ מִיָּלָא מִיָּלָא צִבְעֵ
 זָהוּרִי ¹⁷ וְצִבְעֵנִין ¹⁸ וְסִמְקוֹן טוֹוֹהֵי בְּכִרְמוֹהֵי יִטּוּפוֹן ¹²
 לְעוֹהֵי ¹⁹ בְּחַמֵּר יִתּוּרָן בְּקַעֲתִיהָ בְּעִבוּר וּבְעַדְדֵי עֲנִיהָ
 זְבוּלָן עַל סֵפֶר ²⁰ יִמְמֵיָא יִשְׂרָי וְהוּא יִכְבִּישׁ ²¹ מִחֻזְרֵן ¹³
 בְּסַפִּינָן וְטוֹב יִמָּא יִיכּוֹל וְתַחֲוּמִיהָ יִהְיֵ מְטֵי עַד צִדּוֹן

1 V et יודון אהך, M תיתקום et אהך V. 2 V ותברון
 M, ויהון מקדמין V. 3 V M מחזרין. 4 V M ויהון מקדמין, סנאך
 M, ויהון מקדמין. 5 V M אבוק. 6 V M ותרבא. 7 V M סליקתא,
 M סליקתא. 8 M דתועזעניה. 9 V בעיה. Ad hanc
 formam pro יעדי cf. יעבר et similia Pag. 16, 8. 29, 6. 36, 13.
 10 V M וספרא et עלמא. 11 V M וליה ut codex. 12 V M יבנון.
 13 V M אוריתא. 14 V M עמיה. 15 M צבעי זהורין. 16 V M
 לבושויה et V M ארגון טב. 17 V M וציבין, at M וציבין. 18 V M
 בחרמר יתורן בקעתיה בעיבור (M עיבור) V. 19 V M יסמקון.
 M Bmb. ענא. 20 V ימא, deinde om. והוא et praeb. 21 M מחוזין.

14 15 ¹ יִשְׁשַׁכַּר עֵתִיר בְּנֹכְסִין ² אַחֲסֹנְתִיהָ בֵּין תְּחוּמֵי־אֵי וְהָא
 חוּלֵי־קָא אֵרִי טַב דִּית אֲרֵעָא אֵרִי ³ מְעַבְדָּא פִּירִין ⁴ וַיִּכְבִּישׁ
⁵ מִחוּזֵי עַמְמֵי־אֵי וַיִּשְׁיֶצֶי יֵת ⁶ דִּרְיִהוּן וְדִישְׁתָּאֲרוֹן בְּהוּן יִהוּן
 16 לֵיהָ ⁷ פְּלִהוּן וּמְסָקֵי מִסִּין מִדְּבֵית דָּן ⁸ יִתְבָּהֵר וַיִּקּוּם גְּבֵרָא
 בְּיוֹמָוֵהִי יִתְפָּרִיק ⁹ עַמִּיהָ וּבִשְׁנוּוֹהִי יִנְוֹהוּן כְּחָדָא שְׂבִטָא
 17 דִּישְׂרָאֵלִי יֵהִי גְבֵרָא ¹⁰ דִּיִּתְבָּהֵר וַיִּקּוּם מִדְּבֵית דָּן אִימַתִּיהָ
 תַּחֲרַמֵּי עַל עַמְמֵי־אֵי ¹¹ וּמַהֲתִיהָ ¹² תַּחֲקֶהּ בַּפְּלִשְׁתֵּי־אֵי ¹³ כְּהוּי
 חֲרָמָן יִשְׂרָאֵל עַל אֲוֹרָהָא וּכְפַתְחָא יִכְמוּן עַל ¹⁴ שְׂבִילֵי־אֵי יִקְטִיל
 גִּבְרֵי־אֵי ¹⁵ מְשֻׁרְתֵי פְּלִשְׁתֵּי־אֵי פְּרִשִׁין עִם ¹⁶ וּגְלֵי־אֵין יִעֲקֹר
 17 18 ¹⁷ סוּסוֹן וְרַתְכִין וַיִּמְגֵר רַכְבֵּיהוּן ¹⁸ לְאַחֲרָאֵי לְפִרְקָנֶךָ
 19 19 ¹⁹ סְבָרִיתֵי־אֵי ²⁰ דְּבֵית גֵּר מְשֻׁרְתֵי־אֵי ²¹ מִזִּינִין ²² יַעֲבְרוּן יֵת
 23 יִרְדְּנָא קָדָם אֲהִיהוּן לְקִרְבָּא וּבְנֹכְסִין סְגִיאִין יִתּוּבוּן
 20 24 ²⁴ לְאַרְעֵהוּן דְּאֲשֵׁר טַבָּא אֲרַעִיהָ ²⁵ וְהוּא מִרְבֵּי־אֵי

1 V יִשְׁשַׁכַּר deinde ואַחֲסֹנְתִיהָ. 2 M ואַחֲסֹנְתִיהָ. 3 V עֵבְדָּא,
 M Bmb. מְעַבְדָּא. 4 V וַיִּכְבִּישׁ מִחוּזֵי. 5 M hic מִחוּזֵי, deinde
 cum Dag. in Jod, quod in hoc codice rarissimum est.
 6 V M דִּירְיִהוּן, M deinde וְדִישְׁתָּאֲרוֹן. 7 V פְּלִהוּן מְסָקֵי. 8 V
 וְיִתְבָּהֵר, bis et V M גְּבֵרָא bis. 9 V לְעַמֵּי. 10 V hic וְיִתְבָּהֵר.
 11 V M Bmb. וְיִתְבָּהֵר cf. Pag. 41, 16. Ceterum M ut solet יֵהִי. 12 V
 תַּחֲקֶהּ et תַּחֲרַמֵּי, M Bmb. תַּחֲקֶהּ. 13 M כְּהוּי. 14 V Bmb. שְׂבִילֵי־אֵי, deinde
 M וַיִּקְטִיל. 15 V מְשֻׁרְתֵי־אֵי, M מְשֻׁרְתֵי־אֵי. 16 M וְגֵלִי־אֵין. 17 V סוּסוֹן
 לְאַחֲרָאֵי. 18 V Antea V M רַכְבֵּי־אֵין hebraizat. M לְאַחֲרָאֵי et
 וְרַתְכִין. Ex his versibus profluxit doctrina de Antichristo ex tribu Dan
 oriundo. Cf. librum meum Die Prophetie des Joel Pag. 325, 322.
 19 M סְבָרִיתֵי־אֵי. 20 V Bmb. מִדְּבֵית־אֵי. 21 V מִזִּינִין אִינִין יַעֲבְרוּן, M ut cod. at
 recte statum indeterminatum מְשֻׁרְתֵי־אֵי; deinde מִזִּינִין. 22 M
 בְּדִישְׁתָּאֲרוֹן Bmb. בְּדִישְׁתָּאֲרוֹן. 23 V תִּרְדְּנָא. 24 V לְאַרְעֵהוּן, M לְאַרְעֵהוּן. 25 V

21 אֶפְנוֹקֵי מַלְכֵינִי נִפְתְּלִי² בְּאֶדַע טָבָא יִחַרְמֵי עֲדֻבִּיהַּ
 3 וְאֶחְסֵנְתִּיהַּ תְּהִי⁴ מְעַבְדָּא פִּירִין יְהוּן⁵ מוֹדֵן וּמְבַרְכֵן
 22 עַל־יְהוּן בְּרִי דִּיסְגֵי יוֹסֵף בְּרִי דִּיחַבְרָךְ⁶ כְּנוֹפֵן⁷ דְּנֻצִיב
 עַל עֵינָא דְמֵיָא תְּרִין שְׁבֻטִין יִפְקֹן מִבְּנוּהֵי⁸ יִקְבְּלוֹן
 23 חוֹלָקָא⁹ וְאֶחְסֵנְתָא¹⁰ וְאֶתְמַרְרוּ עִמֶּיהָ¹¹ וְנִקְמוּהֵי
 24 וְאֶעִיקוּ לֵיהַּ גְּבוּרִין גִּיבְרִין בְּעַלְיָ¹³ פְּלַגוּתִיהַּ¹⁴ וְחָבַת
 בַּחוּן נְבִילוּתִיהַּ עַל דְקָיִים אֲוִרִיתָא בְּסַחְרָא וְשׁוּי¹⁵ תְּקֵפָא
 לְחַצְנִיהַּ בְּכִין אֶתְרַמָּא¹⁶ דְהָב עַל דְרַעוּהֵי אַחְסִין מַלְכוּתָא
 וְחַקִּים דָּא¹⁷ הִוְחִיהַּ מִן קָדָם אֶל תְּקִיפָא דִיעֲקֹב דְּבַמִּימֵיהֵי

M et M וְהוּא et M מְרַבֵּי בְּחַפְסֵי, cf. notam proximam. Ad vocem מרבי additur in margine nota מְחַרְוֵי הָא i. e. aliud Targum habet מתרוי.

1 V M בְּחַפְסֵי male, tamen a Bombergo 1547 receptum in vulgatas editiones transiit. At Targ. Jonathan et Hieros. lectionem codicis confirmant, habet enim Targ. Hierosol. ארעיה תהוי מספיקא ארעא מרביא בושמין ועיקרי. et Targ. Jon. חפנוקי מלביא דבני ישראל סמין. 2 V M בְּאֶדַע טָבָא utrumque male. 3 M אֶחְסֵנְתִּיהַּ sine Waw. 4 V תְּהִי תְּהִי cf. vs. 15. Bomberg 1547 מְעַבְדָּא, at vs. 15 מְעַבְדָּא, M מְעַבְדָּא. 5 V מוֹדֵן hebraizat, Bomb. מוֹדֵן, M et S מוֹדֵן. 6 Secundum analogiam מְבַרְכֵן, מְבַרְכֵן in statu indeterminato et constructo et גְּבוּרִין, at usus tyrannus. 7 V דְּנֻצִיב sic! Vult דְּנֻצִיב, M דְּנֻצִיב. 8 Cod. וְיִקְבְּלוֹן, M וְיִקְבְּלוֹן. 9 V M Bomb. אֶחְסֵנְתָא hic et antea scribunt. 10 V וְאֶתְמַרְרוּ, M וְאֶתְמַרְרוּ. 11 M וְנִקְמוּהֵי. 12 Leg. וְאֶעִיקוּ, M V S וְאֶעִיקוּ, M גְּבוּרִין. 13 M פְּלַגוּתָא. 14 M V Bomb. וְחָבַת, S ut cod. cf. notam Buxtorfii. 15 V בְּחַקִּפָּא, Bomb. S ut cod., M חַקִּפָּא. 16 M דְּהָב, deinde וְאַחְסִין. 17 V Bomb. הַנּוּחַלִּיהַּ, M הַנּוּחַלִּיהַּ, S הַנּוּחַלִּיהַּ. Itaque assimilatio consonantium t-l statuenda.

25 זָן אֲבֹתָי וּבְנֵי זֶרְעֵי יִשְׂרָאֵל. ¹ מִיִּמְרֵי אֱלֹהִים ² דָּאֲבוּךְ
 יְהִי בְסֻעֲדֶךָ דִּית שְׂדֵי ³ וַיְבָרְכֶנְךָ בְּרֹכְן דְנַחְתָּן מִשְׁלָא
 דְשִׁמְיָא מִלְּעֵילָא בְּרֹכְן ⁴ דְנִגְדָן מִמַּעַמְקֵי אֲרֻעָא מִלְּאֵע
 26 ⁵ בְּרִכְתָּא דָּאֲבוּךְ וְדֹאֲמִיךְ. בְּרִכְתָּא דָּאֲבוּךְ ⁶ יְחֻסְפָן עַל
⁷ בְּרִכְתָּא דְלִי בְּיָבֹוּ ⁸ אֲבֹהֵי דְחַמִּיזוּ ⁹ לְהוֹן רַבְרָבִיא
 דְמָן עַלְמָא ¹⁰ יְהִיִן כָּל אֲלֵין לְדִישָׁא דִיוֹסָת ¹¹ גְּבִיא
 27 פְּרִישָׁא דְאֲחֻזֵי. בְּנִימִין בְּאֲרַעִיהָ תִשְׂרִי שְׁלִינְתָא
 וּבְאֲחֻסְנִתִּיהָ ¹² יְחַבְנֵי מְקַדְשָׁא בְּצַפְרָא וּבְפִנְיָא יְהוֹן ¹³ מְקַרְבִּין
 כְּהִנְיָא קְרִבְנָא וְלַעֲדָן רְמִשָׁא יְהוֹן מְפִלְגִין מוֹתֵר ¹⁴ הוֹלֵקְהוֹן
 28 מִשְׁאֵר קְדֻשָׁיא. כָּל אֲלֵין שְׁבֻטֵיא דִישְׂרָאֵל ¹⁵ תְּרִי עֶסֶר
 דָּא דְמִלֵּיל לְהוֹן אֲבוּהוֹן וּבְרִיד יְתֹהוֹן ¹⁶ גְּבֵר ¹⁷ כְּבִרְכִיתִיהָ
 29 בְּרִיד יְתֹהוֹן. וְפִקִּיד יְתֹהוֹן וְאֲמֵר לְהוֹן אֲנָא מִתְכַּנִּישׁ לְעַמִּי
¹⁸ קְבֹרוּ יְחִי לֹאֲחֵי ¹⁹ אֲבֹהֵי ²⁰ בְּמַעְרַתָּא ²¹ דְּבַחְקָל . . . בְּאֲרֻעָא

1 מימרא. 2 M V S Bomb. האבויך saepe. Sic etiam האחוזי
 vs. 25, ubi Bomb. האחוזי. 3 M וירבירכנך. 4 V S Bomb. הנגדן.
 Antea M הנחתן. 5 M ברפתא. 6 M יחוספן. 7 V ברפתא
 דיילי, S ut cod., M דיילי. 8 V אבתיך sed ך deletum, M Bomb.
 אבתיך, hebraizat. 9 V להון, S להין, M ut cod. 10 V יהוין, M
 מקדשא; M ית בני. 12 Cod. פרישא, M וילגברא. 11 V M יהוין
 13 M פתח et מקרבין. 14 V חולקון, M S חולקן, deinde M V S
 משאר hebraizant. 15 V תרין עשר Bomb. תרין עשר, S
 תרין עשר. 16 M גבר. 17 V דקבר, Bomb. דקבר, M ut cod.
 18 V קברו, M S קברו. 19 V אבתיך, Bomb. ut S hic אבתיך, M
 אבתיך. 20 V למערתא, M למערתא uti infra cum Pathah.
 21 M V S Bomb. cum textu hebr. דבחקל עפרון תפאה. Habent
 deinde versum 30 hunc in modum: [א M S] תפאה פפילתא
 דעל אפי ממרא בארעא דבגנן דיובן [S דו] אבתיךם יתחקלא מן עפרון
 [S עפרון] תפאה [תפאה M] לאתונת [S לאתו] קברא

וְכִנְעָן הַזֶּבֶן אֲבֵרָהֶם יֵת הַקְּלָא מִן עֶפְרוֹן הַתְּאֵה לְאֶחְסֹנֹת
 31 קְבוּרָאֵי חֲמֵן קָבְרוּ יֵת אֲבֵרָהֶם וַיֵּת שָׂרָה אֶתְחִיהַ תְּמֵן
 קָבְרוּ יֵת יִצְחָק וַיֵּת רַבְקָה אֶתְחִיהַ וַתְּמֵן ¹ קְבוּרֵית יֵת
 32 לְאֵהֵי זְבִינֵי הַקְּלָא וּמַעֲרָתָא דְבֵיהּ מִן בְּנֵי ² הַתְּאֵהֵי
 33 וְשִׁיזֵי יַעֲקֹב לְפָקֻדָא יֵת בְּנוֹהֵי וְכֹנֵשׁ ³ רְגֵלוֹהֵי לְעֶרְסָא
 וְאֶתְנַגִּיד ⁴ וְאֶתְכְּנִישׁ לְעֵמִיהַ:

Commentarius e Buxtorfi „Babylonia“ desumptus.

Ver. 4. (הָא כְּמִזָּא). Regia הַקְּמִזָּא quae forma minus bona et
 minus usitata. Saepius dicitur מִזָּא הָיָה ut Job. 27, 20 vel הָיָה
 מִזָּא ut Ps. 22, 15.

Ver. 8. (בְּהָ יוֹדֵן). Melius legeretur לְהָ *te confitebuntur, te
 celebrabunt.* Regia בְּהָ יוֹדֵן לְהָ יוֹדֵן ubi בְּהָ redundat. In
 Jonathane simpliciter לְהָ יוֹדֵן et sic frequentissime hoc verbum
 construi solet.

Ver. 9. (וְהִזְעִזְעִיהָ). *Quod commoveat eum.* וְהִזְעִזְעִיהָ *moveri
 movere.* Regia prave ex Ithpehal cum Affixo, וְהִזְעִזְעִיהָ.

Ver. 10. (עַד עֲלָמָא עַד דְּוִיתֵי מְשִׁיחָא). Sic Veneta omnia. Com-
 plutensia *Donec veniat Messias.* Manuscriptus
 meus codex *usque ad saeculum, quo veniet
 Messias.* Bechaj in Com. f. 59 col. 3 hanc lectionem probat,
 addens וְהַמְתַּרְגֵּם עַד דְּוִיתֵי מְשִׁיחָא טוֹעָה *qui transfert vel scribit
 errat.* Ille autem in hunc sensum trahit Onkeli
 interpretationem, *Non auferetur sceptrum a Jehuda in saeculum
 quando venturus erit Messias.*

Ver. 11. (בְּסִתְרֵיהּ מִלְּחָא). Regia מִלְּחָא Rare per Tzere. Inter-

lectionem ex Bombergo addere inutile est. Quodsi scriptor codicis e
 versu 29 ad medium versum 30 transiit, patet codicem archetypum
 nihil nisi Targum continuisse, quod textui hebraeo non interspersum
 erat. Cf. Cant. 5, 1 ubi eadem de causa confusio exorta est.

1 M semper קָבְרוּ et קְבֻרֵית. 2 V תַּת.
 3 V רִיגֵלֵי M.
 רִגֵל. 4 V וְאֶתְכְּנִישׁ.

pres Latinus reddit *operimentum ejus erit sericum*. Utroque modo reperitur מִילָא, hic et Hos. 2, 5. Saepius מִילָתָא, ut Thren. 2, 21, Ezech. 27, 18, et pluraliter מִילָתָיוֹן, Esth. 1, 6. Est autem vox Graeca, μηλωτή *Melota* vel *Melote*, Agnina lana purissima et mollissima, cujus usus ad pannos praestantissimos. Hinc in Hosea pro Hebraeo צֶמֶר ponitur μῆλον *ovis*. Apud Talmudicos ובידקים את מטותיהם במילא פרהבה. *Et scrutantur lectos suos melota Parhabina*; quae scilicet ex isto loco defertur, quae est נקי ורך *mundissima et subtilissima*: מִילָתָא לבָנָה *Milota alba*: מִילָתָא אלבישוו יקורא *Melota vestimentum ejus id pretiosum est*. מִילָתָא צָבֵעַ *Melota tincla*, et צָבֵעַ est pro צָבִיעַ, ut cap. praecedenti מִירַע. Regia מִילָתָא צָבֵעַ *Melota coloris*.

Ver. 18. Ad Onkeli translationem, quae simpliciter Hebraeo respondet יהוה סְפִירָתָא לְפִירְקָנָא *Redemptionem tuam (salutare tuum vulgo) exspecto Domine*, adjecta est paraphrasis latior, quae in Targum Hierosolymitano legitur, ut et in Jonatham paucis aliter propositis. Regia ex Complutensibus sic habent: לְפִירְקָנָא סְפִירָתָא יהוה אָמַר אַבִּינָא יַעֲקֹב לְפִירְקָנָא דְגִדְעוֹן בְּרִי יוֹאֵשׁ דְּהוּא פִירְקוֹן שְׂעֵה וְלֹא לְפִירְקָנָא דְשִׁמְשׁוֹן בְּרִי מְנוּחַ דְּהוּא פִירְקוֹן עֵבֶר אֶפְסָא לְפִירְקָנִיָּה דְמִשִּׁיתָ בֶּן דְּוִד דְּהוּא שְׂחִיד לְאַיְהָאָה יִת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלְפִירְקָנִיָּה סְגִיָּאת נַפְשִׁי id est, *salutare tuum (proprie redemptionem tuam et sic in seqq.) exspecto Domine dicit pater noster Jacob. Non salutare Gedeonis filii Joas (addit Tar. Hieros. סְפִירָתָא נַפְשִׁי spectat anima mea) quae est salus temporalis, neque salutare Samsonis filii Manoae, quae est salus transitoria, sed (exspecto) redemptionem Christi filii David, qui venturus est ad accersendum sibi filios Israel cujus redemptionem desiderat anima mea. Hactenus Regia. Pro סְגִיָּאת in fine, legendum סְפִירָתָא spectat, speculatur, praestolatur. Ultimum totum membrum de Messia, in Targ. Hieros. sic legitur: Sed ad redemptionem quam dixisti in Verbo tuo (vel per Verbum tuum id est Messiam) obventuram populo tuo filiis Israelis, ad salutare tuum (vel redemptionem tuam) spectat anima mea. Jonathan, Sed ad redemptionem tuam specto et adtendo Domine, quae est re demptio aeterna.*

Ver. 19. (מִדְבַּרְתָּ). *De domo*; Reg. דְּבֵיתָא. (בְּדֵי יַעֲבֵרוֹן) Quando transibunt. Regia addunt, בְּנוֹתֵי דְּבֵיתָא *filius ejus. Coram* (קִדְמֵי אֲחֵיהוֹן) *fratribus suis*. Regia prave אֲחֵיהוֹן, quod singulare.

Ver. 23. וַאֲמַרְרוּ עִמָּהּ) *et exacerbaverunt se cum eo*¹⁾. In Hebraeo est וַאֲמַרְרוּ. *Et exacerbarunt eum* ut Exo. 1, 14, quod activum, unde rectius legitur וַאֲמַרְרוּ ex Aphel activo. Istam lectionem indicat, etsi mendose וַאֲמַרְרוּ pro וַאֲמַרְרוּ, sic sequitur verbum activum וַאֲמַרְרוּ *et ulli sunt eum*. (בְּעֵלֵי פְלִגְמוֹתָהּ) *Viri dissensionis vel rixae ejus*, id est Rixatores. Regia non male sine Prono. וַאֲמַרְרוּ מִרְיָהּ פְלִגְמוֹתָהּ *viri dissensionum*. Sic Hebr. בְּעֵלֵי הַצִּיּוּרִים *Domini* vel *viri jaculorum*, id est *jaculatores*.

Ver. 24. וַיִּחַבְּתָהּ). *Et conversa est*, a חָיַב. Hanc lectionem confirmat²⁾ R. Sal. in Com. In Hebraeo est וַיִּחַבְּתָהּ quod est a יָשַׁב. Hinc Regia וַיִּחַבְּתָהּ *Et consedit in ipsis prophetia ejus* id est *completa fuit*. Hinc et sequentia verba, R. Salomon scribit esse הוֹסַפָּה תוֹסַפָּה Additamentum, additum glossema extra locutionem textus. (דָּהָב) Aurum. Sic R. Sal. in Com. Regia addunt טָב *bonum* vel *optimum*. (זֵרַע) *Semen* Regia שְׁבֻטָא *tribus*.

¹⁾ Manus recentior inserit: Const. אֲמַרְרוּ

²⁾ Eadem man. rec. addit: Exhibet etiam editio Constantinopolitana.

Exodi Cap. XV.

Cod. Mus. Brit. Or. 2363.

accedunt lectiones graviore Cod. Kissingensis = K, Vratislaviensis
anni 1235 = M et Vratisl. anni 1289 = V.

בְּכִין שָׁבַח מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יְתָ תִּשְׁבַּחְתָּהּ¹ הוּא ק' ¹
וְאָמְרוּ לְמִימְרֵי נִשְׁבַּח וְנוֹדֵי ק' י' אֵי אֲתָנָא³ עַל
גִּידְתָּנָא דְגִיאֹתָא דִּילִיָּה הוּא סוּסִיא⁴ דְרַבְבִּיָּה רַמָּא
בִּימָא חֲקִפֵי דְתִשְׁבַּחְתִּי דְחִילָא י' אֵמֵר⁵ בְּמִימְרֵיהּ ²
וְהוּא לִי לְפָרִיק דִּין⁶ אֵלֹהֵי וְאֲבֵנֵי לִיָּה⁷ מְקַדֵּשׁ אֵלֹהֵא

1 K V, תְּרִין, V תְּרָא. 2 M וַאֲמַרְרוּ לְמִימְרֵי, deinde וְנוֹדֵי. 3 M K V
גִּידְתָּנָא et K גִּידְתָּנָא cf. vs. 21! V גִּידְתָּנָא. 4 K וְרַבְבִּיָּה cf. vs.
21! V וְרַבְבִּיָּה M וְרַבְבִּיָּה וְרַבְבִּיָּה. 5 V וַאֲמַר, M וַאֲמַר. 6 K M אֵלֹהֵא.
7 K מְקַדֵּשׁ, V מְקַדֵּשׁ, M מְקַדֵּשׁ, antea וְאֲבֵנֵי.